

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 172. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359183984.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Goethe havde som Olding tyet fra Nuets Larm til Østerland og havde skrevet sit *Vestøstlige Divan*. Romantikerne fulgte kun hans Spor. Men snart fik deres Lære en egenlig filosofisk Grundvold ved Schelling, hvem Indtrykket af Franskmandenes 173 religiøse og politiske Udskejelser havde skræmmet og omvendt. Som Goethe var flygtet til det fjerne Asien, saaledes flygtede Schelling fra den forstyrrende Omverden til den fjerneste Fortid og fandt der Sandhedens og Livets Kilder. I Modsætning til Oplysningstidens Mening, at Menneskeheden langsomt havde arbejdet sig fremad og opad fra Barbari til Kultur, fra Drift til Fornuft, erklærede han Menneskeheden for sunken, det vil sige sunken fra en Tilstand af højere Dannelse, i hvilken den nød en Opdragelse, som foretoges af højere Væsener, en Aandeslægt. Saa skete der et Fald, og i Forfaldets Tidsrum viste der sig kun faa saadanne Lærere, højere Væsener, Profeter, Genier som Schelling selv, der arbejdede paa hint fuldkomne Livs Genoprettelse. Vi Nulevende véd, at Videnskabsmændene har givet Revolutionsmændene Ret og Schelling Uret; vi som lever i Charles Darwin's Tidsalder, antager ikke mere Muligheden af en oprindelig paradisisk Tilstand og et Fald. Der er ingen Tvivl om at Darwin's Lære vil slaa Retroenhedens Moral til Jorden ganske som Copernicus's Lære slog den rettroende Dogmatik til Jorden. Som Copernicus's System berøvede Kirkens Himmerig dets udvortes Sted, saaledes vil engang Darwin's Lære berøve Kirkens Paradis dets.